

det kan ogsaa meget vanskelig siges. Jeg har oplæst Grundfættningen, Hovedtanken i vor Adresse, og det siges ikke i det, jeg har refereret af Svaret, at dette staar i Strid med Grundloven. Man skalde i Dvrigt tro, naar den høitagtede Regjering hævder sin Stilling, thi som bekendt har den høie Regjering ikke været heldig i at være i Overensstemmelse med Folkethinget, og den er med Narene blevet det mindre og mindre; men naar den dog tror, at den alligevel er ret vel bestaaende som Regjering i Overensstemmelse med Grundloven, saa skalde man tro, Regjeringen mente, at man for at være i Overensstemmelse med Grundloven maatte være i Uoverensstemmelse med Folkethingets Flertal. Man skalde synes dette efter de faktiskke Begivenheder, skjøndt Ministeriet ikke udtryffeligt har sagt det; det har ikke sagt, at den positive Sætning, vi have fremhævet, i og for sig er urigtig eller ikke bør fyldestgøres, men Regjeringen og ærede Modstandere have ladet, som om denne Sætning tillige gjorde det nødvendigt, at Regjeringen ikke var i Overensstemmelse med andre end Folkethinget, og deri ligger den fuldstændigste Misforstaaelse. Naar vi faae den Fordring opfyldt, at Regjeringen er i Overensstemmelse med Folkethinget, enten dette gaar til denne Side eller til denne Side — vi tale her hverken om Personer eller om de nu forhaandenværende Forhold i og for sig, vi tale kun om Grundprinciperne for den forfatningsmæssige Udvikling — naar vi faae en saadan Regjering, da er det jo en saa selvfølkelig Sag, at det er overflødig at nævne det, at det bliver denne Regjering's Opgave ogsaa at komme i Overensstemmelse med det andet Thing. Det er jo dog en saa selvfølkelig Sag, at det ikke behøver at siges, at vi ikke kunne faae en Lov ud, uden at det lykkes Regjeringen at faae begge Thing i Overensstemmelse med hinanden og selv at komme i Overensstemmelse med dem. Denne ensidige Opfattelse er en Misforstaaelse af Adressen, som om vi nogenfinde have sagt, at vi kun ønskede en Regjering, der var i Overensstemmelse med Folkethinget, og for Dvrigt ikke bryde os om det Hele; tværtimod, ethvert Ord, hvormed vi have motiveret vore Beslutninger, er netop gaaet ud paa, at det var en selvfølkelig Sag, at dette maatte være denne Regjering's færegne Kunst, og naar Forholdene ere vanskelige, altsaa en saameget større Kunst, at se at faae Folkething og Lands-thing til at være i Overensstemmelse med hinanden og selv at komme i Overensstemmelse med dem, thi efter Grundloven kan jo intet Lovarbejde blive færdigt, uden at dette sker. Denne Kunst har imidlertid den høie Regjering, hvor genial den end er, endnu ikke lært. Naar nu Ministeriet i sit Svar, under Væbnelsen Tilbagevisning, siger, at det er grundlovstridigt, at vi ikke ogsaa have fremhævet dette, at den Regjering, der er i Overensstemmelse med os, ogsaa maa søge

at komme i Overensstemmelse med Lands-thinget, saa forstaar jeg ikke dette Svar. Det forekommer mig, at dette Svar i Virkeligheden ikke kan indeholde nogen Tilbagevisning, ikke engang en nogenlunde theoretisk Tilbagevisning, endfige Noget, der skalde betyde en faktisk Tilbagevisning af en Opfattelse, ifølge hvilken der alene kan være Grøde og Liv i vor Folkesfrihed. Vor Stilling her er jo forøvrigt tydelig og klar og jeg kan ikke negte, at den Beslutning, som den høie Regjering har taget, nemlig at ville adspørge vore Vælgere, er en under de nuværende Forhold meget fornuftig og loyal Beslutning. Vi have nu paa fjerde Aar forsøgt at gjennemføre Reformen paa forskjellige Omraader, som Folket længtes efter; vi have forsøgt det paa Kirkens Omraade, paa Skolens og paa Undervisningens Omraade; vi have forsøgt det med Hensyn til Udvikelsen af Valgrettigheden, til Fæstespørgsmaalet og til en Omordning af Skatteforholdene. Alt i Retning af en heldigere, hensigtsmæssigere og mere retfærdig Udvikling af vor Folkesfrihed. Paa ethvert Punkt have vi mødt bestemt Modstand, uagtet det maa siges og atter siges og kan forsvares og atter forsvares, at vi have været moderate, meget moderate i alle vore Fordringer, ja saa moderate, at det er selvfølgeligt, at det aldeles overveiende Tal, med Undtagelse af de Begunstigede, ville give os Ret overalt, naar dette bliver fremstillet; men det skal siges ved denne Leilighed, at saaledes er Stillingen, og at vi Intet have kunnet udrette, fordi Regjeringen, om ikke theoretisk, saa dog praktisk, har været i den Stilling, at den kun har fundet det stemmende med Grundloven, at Regjeringen er i Overensstemmelse med Landsthinget, og Gud veed forøvrigt, om den er i Overensstemmelse med Lands-thinget; det kan jeg ikke dømme om. Dette er paa Lovomraadet. Paa Styrelsesomraadet skal jeg ikke videre komme ind. Jeg skal dog her imidlertid antyde Historien om Vallo og Bemmetofte og Fordelingen af de Midler, der vare bevilgede til Statsraadets Medlemmers Lønning, jeg mener, Forøgelsen af Ministeriets Personale, som ogsaa er nævnet igaar, blot som Exempler blandt mange paa, at Regjeringen ikke er meget heldig i gennem sin Administration at træffe det, som den store Befolkning finder ikke blot hensigtsmæssigt, men efter Forholdenes Udvikling rigtigt og nødvendigt. Efter denne Stilling have vi, og det skal vise sig, om vi i den Henseende ere i Overensstemmelse med Folket, maattet tage denne loyale Stilling, som vi nu indtage, staaende paa Lovens Grund og benyttende Lovens Midler. Det ærede Medlem for Odense (Octavius Hansen) talte igaar om, at det, vi agte at gjøre idag, var et revolutionært Strid. Det gjør mig ondt for det ærede Medlem som Jurist, at han har saa megen Fantasi og saa lidt Begreb om, hvad Grundlovens Bestemmelser indeholde, at han kan